

„Dissertatio inauguralis medica de glossitide“ osječkog liječnika Vase Atanasijevića (1796 - 1877.)

Milorad Mišković

Dom zdravlja, Osijek

Stručni rad

UDK 616.34(091)

Prispjelo: 11. ožujka 1986.

Dr Vasa Atanasijević (1796—1877) diplomirao je — doktorirao na Medicinskom fakultetu u Pešti, 22. aprila 1826. godine inauguralnom disertacijom na latinskom jeziku: »DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA DE GLOSSITIDE« (Inauguralna liječnička disertacija o upali jezika). Ovim radom se po prvi puta utvrđuje točan datum diplomiranja-doktoriranja

Vase Atanasijevića. Disertacija je posvećena peštanskom trgovcu Petru Rajiću, a sadrži 35 stranica i podijeljena je na 11 poglavlja. Predstavlja prilog povijesti stomatologije i medicine. Etiološki prilaz autora profesionalnim elementima u nastajanju upale jezika predstavlja prilog povijesti medicine rada.

Ključne riječi: »Dissertatio inauguralis medica de glossitide«, liječnik Vasa Atanasijević (1796—1877)

»Do poma, qui non habeo aurea dona«

Linnaeus

(Iz disertacije V. Atanasijevića u slobodnom prijevodu:

»Darujem voće, jer nemam zlatnih darova«)

Prateći povijest medicine, uočavamo da su se inauguralne disertacije pisale na mnogim sveučilištima kako bi se stekao stupanj — doktor medicine. Kako su ove disertacije prema Grmeku^{6,7} najčešće »suboparne školske radnje, kompilacije i puke sistematizacije poznatih činjenica«, ipak imaju svoj značaj u povijesnom toku medicine. Na većini medicinskih fakulteta definitivno se ukida pisanje inauguralnih disertacija 1848. godine.⁸

BILJEŠKE O INAUGURALNOJ DISERTACIJI VASE ATANASIJEVIĆA

Na Medicinskom fakultetu u Pešti 1826. g. diplomirao je — doktorirao Vasa Atanasijević (1796—1877)¹⁰ inauguralnom disertacijom pisanom latinskim jezikom: »DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA DE GLOSSITIDE QUAM ANNUENTIBUS MAGNIFICO DOMINO PRAESIDE ET DIRECTORE, SPECIALLY D. DECANO AC CLARISSIMIS D. D. PROFESSORIBUS PRO DOCTORATUS MEDICINAE LAUREA RITE CONSEQUENDA, IN ALMA AC CELEBERRIMA UNIVERSITATE HUNGARICA PESTIENSIS PUBLICAE PRACTICORUM MEDICORUM DISQUISITIONI SUBMITTIT BASILIUS ATHANASIEVITS BESCHENOVA SYRMIENSIS«, što u slobodnom prijevodu glasi (u daljem tekstu — prijevodu): »Inauguralna liječnička disertacija o upali jezika koju, uz prisutnost velecijenjenog gospodina predsjednika i Rektora, uzoritog g. Dekana, i preslavne g. g. profesora, za pripisno postignuće lovorvijenca DOKTORA MEDICINAE, na plodnom i čuvenom mađarskom Sveučilištu u Pešti, liječničkom zanimanju vještim doktorima, na javnu raspravu predlaže: Vasilije Atanasijević, Srijemac iz Bešenova«.

Iste — 1826. godine »Letopis Matice srpske« donosi obavijest da je na »Peštanskom Sveučilištu...

postao Doktor G. Vasilije Atanasijević, rodnom iz Bešenova, pernavora u Sremu. Doktor Medicine; izdajući svou inauguralnu Disertaciju: de Glossitide (str. 33) kojoj e predložio ove reči Linnea, slavnog estestvoispisatelja: »Do poma, qui non habeo aurea dona« posvetivši e svom blagodetelju Petru Rajiću, graždaninu i trgovcu Peštanskom...«¹¹

Ovu obavijest prenosi i peštanski »Magazin za hudožestvo, knjižestvo i modu« 1838. godine, koji obavještava svoje čitaoce da je Vasa Atanasijević »izdao e svoje inauguralno Razglogolstvie na latinskom eziku«.^{12,10}

»Liječnički Vjesnik« 1877. godine u »Dnevnim bilješkama« u povodu smrti Vase Atanasijevića navodi »... promoviran je za doktora medicine na peštanskom učilištu g. 1826...«⁴

Grmek se u našoj povijesti medicine najviše bavio inauguralnim disertacijama.^{6,7} Navodeći točno puni naziv inauguralne disertacije Vase Atanasijevića, ispravlja pogrešku iz literature i točno navodi broj stranica disertacije (35 str.), uz navod da je Vasa Atanasijević »doktorirao u Pešti u aprilu g. 1826.«⁶ Ne navodi točan datum doktoriranja.

Obavijest iz »Letopisa Matice srpske« preuzima Anđelićeva (1970. godine, 1978. godine),^{1,20} te kasniji autori — Miškov (1976. godine)¹⁴ i Miškov-Stanulović (1976. godine).¹⁵ I najnovija literatura — Dugački (1983. godine)⁵ — potvrđuje poznatu činjenicu »... završio (medicinu — M. M.) u Pešti 1826. disertacijom o upalama jezika«.

Kako vidimo iz citirane literature, jedino Grmek³ navodi da je Vasa Atanasijević doktorirao u aprilu 1826. g. Ne navodi točan datum diplomiranja (doktoriranja) iz razloga što na primjerku disertacije koji se čuva u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu, a kojim se vjerojatno služio Grmek, ne stoji točan datum odbrane inauguralne disertacije već samo stoji mjesec i godina.

Kada je točno inauguralnu disertaciju odbranio Vasa Atanasijević? Ovo po prvi puta utvrđujemo na osnovu priložene fotografije (slika 1.) primjerka disertacije koji se čuva u Nacionalnoj biblioteci u Bu-

D I S S E R T A T I O
I N A U G U R A L I S M E D I C A
D E
G L O S S I T I D E,
Q U A M A N N U E N T I B U S
M A G N I F I C O D O M I N O P R A E S I D E
E T D I R E C T O R E,
S P E C T A B I L I D. D E C A N O
A C C L A R I S S I M I S D. D. P R O F E S S O R I B U S
P R O D O C T O R A T U S M E D I C I N A E L A U R E A
R I T E C O N S E Q U E N D A,
I N A L M A A C C E L E B E R R I M A
U N I V E R S I T A T E H U N G A R I C A P E S T I E N S I
P U B L I C A E P R A C T I C O R U M M E D I C O R U M
D I S Q U I S I T I O N I S U B M I T T I T
B A S I L I U S A T H A N A S I E V I T S
B E S C H E N O V A S Y R M I E N S I S.

**Theses adnexae publice defendentur in Palatio
Universitatis majori Die 22. Aprilis 1826.**

P E S T I N I,
Typis Nobilibus Matthiae Trattner de Petrona.

SLIKA 1.

Naslovna strana inauguralne disertacije

dimpešti, gdje stoji: »THESES ADNEXAE PUBLICE DEFENDENTUR IN PALATIO UNIVERSITATIS MAJORI DIE 22. APRILIS 1826« (U prijevodu: »Priložene teze branit će se javno u Velikoj dvorani Univerziteta, dana 22. aprila 1826«).

POSVETA DISERTACIJE

Posveta disertacije glasi: »DOMINO PETRO RAJITS, CIVI ET MERCATORI PESTIENSI, AVANCULO SUO OPTIMO, CUJUS TENERO AMORI ET LARGIS CURIS OMNIA SUA STUDIA LUBENS DEBET, HAS STUDIUM MEDICI PRIMITIAS IN AETER-

NAE GRATITUDINIS MONIMENTUM PIA MENTE OFFERT AUCTOR« (U prijevodu: »Gospodinu Petru Rajiću, građaninu i trgovcu peštanskom, predobrom svom ujaku, čijoj nježnoj ljubavi i svestranim brigama sve svoje studije duguje ovaj prvi plod svoga liječničkog studija, na uspomenu vječne zahvalnosti, odanog duha s veseljem prikazuje — Autor«).

Petar Rajić (1780—1855) se po ocu prezivao Stani-savljević, ali ga je posinio historičar Jovan Rajić (1726—1801), čije prezime Petar preuzima. Bio je oženjen Jelenom Monasterli. Vrlo inteligentan i obrazovan, volio je književnost te pomagao književnike i siromašne đake.^{18,17}

Ne isključujem mogućnost da je možda Vasa u toku studija i stanovao kod Petra Rajića. Kao posinak Jovanov, Petar Rajić je naslijedio njegovu čuvenu i bogatu biblioteku s originalnim rukopisima,¹⁹ koji su stajali na raspolaganju i Vasi Atanasijeviću, a jedan dio tih rukopisa Vasa je i objavio.^{2,3}

Petar Rajić je jedan od osnivača Matice srpske u Pešti 1826. godine,^{19,9} a često je i predsjedavao sjednicama u odsustvu predsjednika Matice srpske Save Tekelije (1761—1842). Prijateljevao je s romansijerom Milovanom Vidakovićem (1780—1841), čije knjige je prodavao u svojoj radnji za prodaju platna u ulici Göttergasse u Pešti, ali bio i »prenumerant« (pretplatnik) na njegova izdanja.¹⁹

INAUGURALNA DISERTACIJA

Disertacija Vase Atanasijevića podijeljena je na 11 poglavlja:

I Introductio (Uvod — 5—6. stranica)

II Litteratura ac fontes Glossitidis (Literatura — 7—8. stranica)

III Definitio Glossitidis (Definicija — 9. stranica)

IV Symptomatologia ac diagnosis Glossitidis (Simptomi i dijagnoza — 9—11. stranica)

V Terminationes Glossitidis (Svršeci — 11—14. stranica)

VI Differentiae ac divisiones Glossitidis (Razlike i podjela glositide — 14—16. stranica)

VII Aetiologia Glossitidis (Etiologija — 16—17. stranica)

VIII Prognosis Glossitidis (Prognoza — 18—19. stranica)

IX Therapia Glossitidis (Terapija — 19—27. stranica)

X Glossitidis observatae (Slučajevi promatrane glositide — 28—33. stranica)

XI Theses (Teze — postavke — 34—35. stranica).

U Uvodu (I) disertacije, Vasa Atanasijević obrazlaže da je jezik »najpokretljiviji organ, predviđen za jedenje, gutanje, kušanje, govorenje, ne pruža tako učestalu vrstu zapaljenja u liječničkoj praksi, iako je izložen mnogovrsnim škodljivim moćnim nadražajima, kao i drugi vanjski organi«. Uzroke ove »rijetke pojave« autor traži u strukturi samog jezika. Prilaz ovoj temi vezan je za »primarnu glositidu«. Ipak, autor se ograđuje da nema ambiciju da u disertaciji »uzroke i liječenje glositide osvijetli nečim novim«, jer sebe smatra »slabašnim početnikom u ovoj spasonosnoj vještini«, već mu je prvenstvena zadaća da sistematizira materiju o upali jezika koja je »zabilježena u djelima slavnihterapeuta«.

Prilikom pisanja disertacije autor se služio literaturom (II) pisanom njemačkim, francuskim i latinskim jezikom. Analiza ove literature nije bila predmet posebnog izučavanja u ovom radu.

Autor ovako definira (III) akutno zapaljenje jezika: »... stanje ovog organa koje se ne podudara s uobičajenim, a može izazvati neprirodnu reakciju bilo unutarnjim dinamičkim poticajem, bilo vanjskim mehaničkim, bilo kemijskim, a očituje se pak znakovima jačeg vitalnog procesa, kao na primjer, abnormalnom oteklinom, crvenilom, vrućicom, sušenjem, ili neumjerenim izlučivanjem pljuvačke, kao i sprečavanjem, ili potpunim uništavanjem funkcije ovog organa«.

Svi ovi navedeni simptomi dostupni su oku terapeuta, što uz »pratnju zapaljive vrućice« samo potvrđuje dijagnozu.

Simptomima i dijagnozi (IV) Vasa Atanasijević poklanja veliku pažnju. Primarnoj upali jezika uvijek prethodi oštriji okus. Iza toga dolazi »otežanje jezika uz gubitak osjećanja okusa«, praćen bolom samog jezika, ali i okoline ovog organa.

Svaki pokret jezika intenzivira bol. Često se javlja i temperatura.

»Proizvod truljenja sa sluznom prevlakom u samoj šupljini, te bržim i obilnijim truljenjem, s neprekidnim povećanjem vrućice zapaljenja, te slobodnim pristupom zraka — dospijeva do neobičnog stepena otvrdnuća jezika prijanjajući uz nepce, zube i desni, te usne poput smole, pojačavajući time ispljuvak i kašalj«.

Govor je u početku bolesti otežan i spor, nejasan i naporan, a često i potpuno nestane.

Smrt može nastupiti kao posljedica gušenja.

Svršeci glositide (V): završetak upale jezika može biti različit. »Naime, ili prestaje, ili prelazi u prečišćavanje, ili u gnojenje, ili svršava preobražajem, otvrdnućem, ili gangrenom, ili pak može dovesti do same smrti«.

Razlike i podjela glositide (IV): »Obzirom na postanak, glositida se razlikuje: primarna od sekundarne; obzirom na uzrok i mjesto bolesti: idiopatska od simptomatične; periodična... obzirom na žestinu razlikuje (se — M. M.): lagana od teške; obzirom na prisutnost ili odsutnost drugih bolesti: jednostavnu od komplicirane; prema broju oboljenja: sporadična od epidemične... najakutnija od akutne«.

I sam autor uočava da je ovakva podjela u praksi teško provodiva.

Ipak, na pojavu ovih razlika autor vidi uticaj izvjesnih atmosferskih prilika, psiholoških momenata, »duševnih patnji« itd.

Etiologiji (VII) glositide autor prilazi široko i studiozno. Ne upušta se u svestranu analizu svakog etiološkog uzroka, ali ih u idućem poglavlju grupno obrazlaže.

Etiološki upalu jezika autor povezuje sa spolom, dobi, bračnim stanjem, konstitucijom, epidemiološkim momentima, ali i profesionalnim elementima vezanim za izvjesna zanimanja, kao što su: »govornici, pjevači, stakloresci (stakloduvači? — M. M.), svirači u duvačke instrumente itd. čiji je jezik u neprestanom obavljanju kretnji, izloženi su većoj dispoziciji za glositidu od ostalih, kako pokazuje dugo i čisto iskustvo praktičnih promatrača«. Ovakav prilaz etiologiji glositide Vase Atanasijevića već u prvoj četvrtini 19. stoljeća predstavlja prilog povijesti medicinske rada.

Upale jezika, prema autoru, uzrokuju razni faktori: rane jezika, ugrizi, ubodi, »oštriji vučji zubi sa šiljcima stršećim unutra«, ubodi insekata, opekotine vrućim jelom i pićem, jaki začini itd.

Ponovljenu upalu jezika mogu izazvati upale desni, upala pljuvačnih žlijezda itd.

Prognoza (VIII): »Individualne osobine bolesnika, njegova konstitucija, i povezanost glositide s ostalim bolestima, da ne bi prognoza bila bez svoje sigurnosti, ukoliko je ova moguća, treba pravilno procijeniti; i obzirom na njih, što snažniju konstituciju i mišićavije stanje bude bolesnik pokazao, tim otporniji će biti u vezi s kojim god povoljnijim mogućnostima, oslanjajući se na zapaljivo obilježje glositide; a što bude slabiji, tim više će se glositida udaljiti od uobičajenog tipa zapaljenja, i uopće isto mjerilo neka se drži s komplikacijama kojegod vrste: što teže, naime, i presudnije budu ove, tim više će rasti sumnja i nesigurnost predznaka«.

Terapija (IX): »U pravoj terapiji glositide, prema izazivajućim uzrocima, prema stanju i stepenu zapaljenja, kao i prema naravi povratne gnoznice — uzevši u obzir i konstituciju bolesnika, komplikacije i uobičajene načine završetaka ovog zapaljenja — trebaće se odrediti liječenje, ili izravno ili neizravno, od kojih se prvo, dakako, sastoji u uklanjanju uzroka koji su upalu izazvali, ili je podržavaju, pa čak možda i potpomažu; drugo se sastoji u tre-

tiranju samog zapaljenja, i stoga prva uspostavlja uzročnu vezu bolesti, a ova druga njezinu indikaciju.

Vasa Atanasijević posvećuje terapiji u inauguralnoj disertaciji najveću pažnju.

Puštanje krvi i stavljanje pijavica na jezik, predstavljaju glavni terapijski metod, ali su i odraz duha vremena u kome je autor živio.

Oblozi, parenje toplom parom, premazivanje jezika bademovim uljem, sokom od tunja, ili kremom od mlijeka — također su osnovna terapijska sredstva.

Kao moguće terapijske zahvate, autor također predlaže laringotomiju i traheotomiju.

Slučajevi promatrane glossitide (X): iz literature autor je prikupio i detaljnije prikazao četiri slučaja upale jezika, triju muškaraca i jedne žene.

Prvi slučaj — »Glossitis idiopathica«, observante I. Comitatus eotum Nitriensis Physici ord. D. Med. et Chir. Doctore Leopoldo Windisch« — etiološki autor vezuje za profesionalnu etiologiju bolesti, navodeći da je bolesnik bio »znameniti govornik«. Poslije serije »vatrenih« govora, primijetio je »nepovoljno guljenje kože« na površini jezika, koje se intenziviralo poslije nove serije »vatrenih« govora. Groznica, otok i bol bili su sigurni simptomi u postavljanju dijagnoze upale jezika vezane za profesiju ovog bolesnika.

Drugi slučaj — »Glossitis symptomatica, observante civitatis Pestiensis ordinario primario Physico, et nosocomii ad St. Rochum Directore, D. med. et chir. Doctore Leopoldo Windisch« — etiološki autor vezuje za žvakanje listova duhana i jaku prehladu. Bolest je bila praćena temperaturom, groznicom, bolovima u predjelu jezika, otokom i crvenilom jezika, otežanim govorom i gutanjem. Ovaj pacijent je liječen u peštanskoj bolnici.

Treći slučaj — »Glossitis sympathica, observante chirurgiae Doctore et artis oculisticae magistro D. Josepho Uffer« — jeste slučaj upale jezika u 18-godišnje djevojke, koji autor etiološki vezuje za jaku prehladu u doba menzesa, praćenu groznicom, teškoćama u govoru, bolovima i otokom jezika, s izrazitim povećanjem jezika. Bolest je trajala devet dana.

Četvrti prikazani slučaj — »Glossitis sympathica cum ictero chronico complicata observante D. Chirurgiae Doctore et artis oculisticae magistro Josepho Uffer« — ujedno je i najteži. Etiološki se oboljenje jezika vezuje za prekomjerno uživanje »opojnog pića«, tegobe artritisa, žuticu i »tešku narvozu stomaka«. Tipična simptomatologija pratila je ovdje upalu jezika. U širem terapijskom prilazu zbog postojanja više bolesti, autor se kod ovog slučaja najviše bavio problematikom upale jezika.

Teze (postavke) (XI): autor izlaže ukupno 11 različitih teza, koje upućuju na širi prilaz različitoj medicinskoj problematici, a ne samo osnovnoj temi kojom se autor bavi. Uopćena i teoretska, nedorečena i nedorađena, često nejasno nabrojana u uzročnoj vezi jedna s drugom, ova razmišljanja predstavljaju prilaz Vase Atanasijevića natuknicama označene problematike.

ZAKLJUČAK

»Dissertatio inauguralis medica de glossitide« Vase Atanasijevića rezultat je autorovih saznanja i spoznaja na polju medicine u toku studija na peštanskom medicinskom fakultetu, kako o oboljenjima jezika i usne šupljine, tako i o važnosti odgovarajuće terapije.

Autorov prikaz postavki iz literature, te promatranih slučajeva, upale jezika, zanimljiv je s aspekta stomatologije i njenih danas već specijaliziranih grana, kao i medicine. Sigurno je da su sve postavke, ovako objedinjene na jednom mjestu, mogle korisno poslužiti svima koji su se u to doba počinjali šire baviti stomatologijom.

Etiološki prilaz profesionalnim elementima u nastajanju glossitide predstavlja prilog Vase Atanasijevića povijesti medicine rada već u prvoj četvrtini XIX stoljeća.

»Dissertatio inauguralis medica de glossitide« pisana je latinskim jezikom. Takva, ona predstavlja autorov prilaz pisanju, ali i odraz duha vremena u kome je nastala.

Ipak, ova inauguralna disertacija Vase Atanasijevića mogla je predstavljati doprinos razvoju stomatologije i medicine na području Slavonije i Baranje, ali i šire, kao jedna od prvih disertacija o upalama jezika. Iako pisana latinskim jezikom, odbranjena na peštanskom Univerzitetu, ova disertacija predstavlja prilog povijesti zdravstvene kulture naših naroda.

IZVORI

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA DE GLOSSITIDE, QUAM ANNUEM TIBUS MAGNIFICO DOMINO PRAESIDE ET DIRECTORE, SPECTABILI D. DECANO AC CLARISSIMIS D. D. PROFESSORIBUS PRO DOCTORATU MEDICINAE LAUREA RITE CONSEQUENDA, IN ALMA AC CELEBERRIMA UNIVERSITATE HUNGARICA PESTIENSI PUBLICAE PRACTICORUM MEDICORUM DISQUISITIONI SUBMITTIT BASILIUS ATHANASIEVITS BESCHENOVA SYRMIENSIS

Theses adnexae publice defendentur in Palatio Universitatis majori Die 22. Aprilis 1826.

Pestini Typis Nobilibus Matthiae Trattner de Petroza.

LITERATURA

1. Andelić M. Vukov osječki prijatelj Vasilije Atanasijević. Zbornik Matice srpske za književnost i jezik, 1970;1:190—193.
2. Atanasijević V. Moreplavanje Ivana Raića 1758 goda. (Putopis). — Letopis Matice srpske, 1831;24:54—62.
3. Atanasijević V. Iz originalnog rukopisa počivšago gd. Raića, arhimandrita koviljskog. (Istoriografija). Letopis Matice srpske, 1831;24:50—54.
4. —Dr Vasilije Atanasijević. Liječ Vjesn, 1877;102—103.
5. Dugački V. Atanasijević Vasa. U. Hrvatski biografski leksikon, JLZ, knj 1, Zagreb, 1983;261.
6. Grmek MD. Inauguralne disertacije hrvatskih srpskih i slovenačkih liječnika. Starine JA, knj 43, Zagreb, 1951;97—258.
7. Grmek MD. Hrvatska medicinska bibliografija. JA, knj 1, Zagreb, 1955.
8. Grmek MD. Skole medicinske. Medicinska Enciklopedija JLZ, knj 6, Zagreb, 1970;183—185.
9. J. Z. »Matica srpska« u Novom Sadu. U. Redovno izdanje »Kluba hrvatskih književnika« u Osijeku, knj 1, Tisak Prve hrvatske dioničke tiskare u Osijeku, Osijek, 1910;189—192.
10. Jeremić R. Bibliografija srpske zdravstvene književnosti, 1757—1918. Beograd, 1947;121.
11. Magarašević G. De Glossitide. P. Vasilije Atanasijević. Letopis Matice srpske, 1826;6:209.
12. Magazin za hudožestvo, knjižestvo i modu. Pešta, 1838;76.
13. Mandić Z, Dješka S, Utić V. Počeci odonto — i stomatologije u Osijeku. U. Zbornik radova 4. simpozija stomatologa Slavonije i Baranje, Osijek, 1975;376—382.
14. Mišković D. Lekari s teritorije Srema značajni za našu zdravstvenu i opštu kulturu. U. Zbornik radova VII naučnog sastanka, Sr. Mitrovica, 1976. Ur. D. Lazić. Naučno društvo za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije, Sekcija SAP Vojvodine, Sr. Mitrovica, 1976;251—264.
15. Mišković D, Stanulović M. Vasa Atanasijević iz Osijeka saradnik i prijatelj Vuka Karadžića. U. Zbornik radova VII naučnog sastanka, Sr. Mitrovica, 1976. Ur. D. Lazić. Naučno društvo za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije, Sekcija SAP Vojvodine, Sr. Mitrovica, 1976;227—235.
16. Mišković M. Slavonci u prepisci osječkog liječnika XIX stoljeća dr Vase Atanasijevića s Vukom Karadžićem. Med Vjesn, 1984;16(3):217—222.
17. Radojičić N. Srpski istoričar Jovan Rajić. SANU, Posebna izdanja, Odeljenje društvenih nauka, knj 7, Beograd, 1952.
18. Ravarac D. Arhimandrit Jovan Rajić (1726—1801) Srem. Karlovci, 1901;219—220.
19. Veselinov I. Prilog biografiji Petra Rajića. Zbornik Matice srpske za književnost i jezik, 1973;1:131—132.
20. Veselinović-Sulc M. Dr Vasilije Atanasijević i njegova neobjavljena pisma Vuku. Kovčević, Prilozi i grada o Dositeju i Vuku, Beograd, 1978;16:94—106.

Abstract

»DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA DE GLOSSITIDE«
BY THE OSIJEK PHYSICIAN VASA ATANASIJEVIC (1796—1877)

Milorad Mišković
Health Centre Osijek

Dr Vasa Atanasijević (1796—1877) graduated and also took his doctor degree from the Medical Faculty in Budapest on April 22, 1826 with his inaugural dissertation »The Inaugural Doctoral Dissertation on an Inflammation of Tongue«, in Latin »DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA DE GLOSSITIDE«. The dissertation mentioned is the first document

ever to establish the exact date of Vasa Atanasijević's taking degrees.

The dissertation was dedicated to the Budapest merchant Petar Rajić. It consisted of 35 pages divided into 11 chapters. It by all means contributed to the history of stomatology and medicine, but it also contributed specifically to the history of professional medicine by approaching the professional factors affecting the origins of the tongue inflammation from an etiological point of view.

Key words: Dissertatio Inauguralis Medica De Glossitide, physician Vasa Atanasijević (1796—1877)

Received: March 11, 1986